JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
PÄÄKIRJASTO
KOTIMAINEN OSASTO
01

VIRKALÄHETYS JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSTA

Osoite / Address:
Jyväskylän yliopisto / University of Jyväskylä
Korkeakoulujen kielikeskus /
Language Centre for Finnish Universities
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10
FINLAND

ISSN 0358-2027

Kielikeskusuutisia

LANGUAGE CENTRE NEWS N:o 6 / SYYSKUU - SEPTEMBER 1982

SISÄLTÖ - CONTENTS

RAPORTTEJA - REPORTS

Maija Metsämäki: Raportti Vierailusta C.R.A.P.E.L.'iin, Nancyn yliopiston sovelletun kielitieteen tutkimuslaitokselle 3.-14.5.1982 1

Maarit Hakkarainen: Kommunikatiivisen kielenopetuksen suuntaviivoista 5

Pertti Widén: Erityisalojen tekstin ymmärtämisestä Kokemuksia ja kommentteja Eindhovenin LSP-symposiumista 15

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY 20

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Kielistudioamanuenssipäivät Helsingissä 1.-2. lokakuuta 1982 23

International Lexicography Conference at Exeter 24

English Language Research Journal (ELRJ) 25

The Association for Teacher Education in Europe 26

Informationen für Deutschlehrer 27

Coming Conferences, Workshops and Seminars 28

AFinLAn syyssymposium 1982 30

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEEN SAAPUNUTTA KIRJALLISUUTTA

Beim Korkeakoulujen kielikeskus eingegangene Veröffentlichungen 33

Publications received by the Language Centre for Finnish Universities 36

ENGLISH SUMMARY 39

SVENSK RESUMÉ 39

KIRJASTO 1982

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vastaava toimittaja / Managing editor: Liisa Korpimies
Toimituskunta / Editorial staff: Sinikka Koponen
Sirkka Laihiala-Kankainen
Matti Laitinen
Eva May
Tuija Nikko
Eila Pakkanen
Helena Valtanen

Puh. / Tel. 941-292880 Korpimies
292881 Lampinen
292882 Laihiala-Kankainen
292883 Nikko
292884 May, Valtanen
292885 Laitinen, Sikanen
292886 Koponen
292887 Pakkanen

E D I T O R I A L

Kauniin ja aurinkoisen kesän antaman energialatauksen turvin on hyvä aloittaa uusi lukuvuosi. Kielikeskusuutisetkin sai kesästä uutta voimaa ja uusia ideoita, joita tässä numerossa esittelemme.

Alkavana lukuvuonna on tarkoituksenamme paneutua kielen opetukseen ja oppimiseen liittyvän uuden kirjallisuuden esittelyyn. Olemme saaneet - ja saamme jatkossakin - useilta englantilaisilta ja saksalaisilta kustantajilta uutuuskirjoja arvosteltavaksi. Näistä meille saapuneista kirjoista tiedotamme teille julkaisemalla luetteloita kuukausittain, jos materiaalia kertyy tarpeeksi. Vuoden kuluessa on tarkoitus saada mukaan myös muiden kielialueiden kirjallisuutta.

Tähän liittyen aloittaa uutena osastona Kielikeskusuutisissa kirjakatsaus. Siinä kerrotaan lyhyesti mielenkiintoisiksi ja hyödyllisiksi havaituista teoriakirjoista, oppimateriaaleista tai lehtiartikkeleista. Katsauksia kirjoittavat pääasiassa laitoksen työntekijät. Olisi kuitenkin mukavaa ja hyödyllistä, jos myös te, hyvät lukijat, voisitte kirjoittaa arvioita omaan alaanne liittyvistä teoksista. Niinpä ehdotammekin seuraavaa käytäntöä: Kun näette Kielikeskusuutisten uutuusluettelossa mielenkiintoisen tuntuisen kirjan, soittakaa meille ja me lähetämme haluamanne kirjat teille luettavaksi ja arvioitavaksi. Näin saisimme kirjallisuudesta irti mahdollisimman paljon yhteistä tietoa jokaisen hyödyksi.

Alkavana lukuvuonna Korkeakoulujen kielikeskus yrittää parhaansa mukaan edistää tähän asti paljolti huomiotta jääneiden ranskan ja saksan kielen opetusta. Tässä numerossa onkin mukana luettelo laitokseen saapuneista saksan kielen oppimateriaaleista ja taustakirjallisuudesta. Myös videomateriaalia on tilattu, ja siitä tiedotetaan myöhemmin. Saksan kielen opettajille on suunniteltu yhdessä Goethe-instituutin kanssa yhteinen kokoontumis- ja keskustelutilaisuus. Myös ranskan kielen osalta on käynnistetty samankaltainen operaatio, jonka kulusta kerrotaan myöhemmin.

Ja jotta pohjoismaisen yhteistyön tärkeys ei unohtuisi, julkaisemme tästä numerosta lähtien myös ruotsinkielisen yhteenvedon lehden sisällöstä.

RAPORTTEJA — REPORTS

Maija Metsämäki
Kuopion korkeakoulu

RAPORTTI VIERAILUSTA C.R.A.P.E.L.'IIN, NANCYN YLIOPISTON SOVELLETUN KIELITIETEEN TUTKIMUSLAITOKSELLE 3.-14.5.1982

Sain toukokuussa 1982 tilaisuuden vierailla Ranskassa Nancyn yliopisto II:n humanistisen tiedekunnan yhteydessä toimivassa sovelletun kielitieteen tutkimuslaitoksessa C.R.A.P.E.L.'ssa (Centre de Recherches et d´Applications Pédagogiques en Langues). Laitoksen johtaja on Henri Holec ja hänen läheinen työtoverinsa 1960-luvulla Jyväskylän yliopistossa englannin laitoksella vaikuttanut Philip Riley. Lisäksi C.R.A.P.E.L.'ssa työskentelee joukko tutkijoita, jotka ovat kukin vastuussa eri projekteista joko yksin tai 2 - 3 tutkijaa yhdessä toimien. Tutkimuslaitoksessa olivat käynnissä mm. seuraavat projektit:

- itseohjattu opiskelu (Apprentissage auto-dirigé), D. Abé
- itseopiskelu ryhmissä (Auto-enseignement de groupe), H. Cabut
- ohjatun opetuksen ja itseopiskelun yhdistetty opetusmenetelmä (Apprentissage auto-dirigé en structure institutionnelle mixte), H. Moulden
- ranskan opettaminen ja omaksuminen toisena kielenä (Enseignement/apprentissage du français langue seconde), R. Duda, F. Carton, C. Trompette
- ympäristön hyväksikäyttö kielen opettamisessa (Utilisation du milieu), M. Cembalo, M-J, Gremmo, O. Regent
- lingvistisiä näkökohtia tunteiden ilmaisemisesta (Aspects linguistiques de l´expression des emotions), D. Abé, P. Riley
- vieraan kielen omaksuminen aikuisopiskelijoilla (Recherches sur les processus d´acquisition des langues secondes), H. Holec.

C.R.A.P.E.L. julkaisee vuosittain raportit suoritetuista sekä meneillään olevista tutkimuksista julkaisusarjassa "MELANGES PEDAGOGIQUES", josta saa hyvän kuvan tutkimuslaitoksen laajasta tutkimuskentästä sekä tutkimuksen korkeasta tasosta.

Minulla oli tilaisuus keskustella tutkijoiden kanssa sekä osallistua muutamaan ryhmäkeskusteluun. Erikoisen kiinnostavalta tuntui Mme Danièle Abén kehittelemä itseopiskelumenetelmä aikuisopiskelijoille. Periaatteena menetelmässä on se, että aikuisopiskelijoille, joilla ei ole tilaisuutta seurata säännöllistä opetusta, laaditaan yksilöllinen opetusohjelma kunkin

opiskelijan tason ja tavoitteiden mukaisesti. Opetusohjelma on lähinnä itseopiskelua ja siihen kuuluu muutama opetuskeskustelu ranskalaisen opettajan kanssa sekä keskustelutuokioita syntyperäisen (yleensä englanninkielisen) keskustelijan kanssa. Keskusteluja pitävä henkilö ei siis ole, eikä saa olla kielenopettaja, vaan vaikkapa joku yliopiston opiskelija, jotta keskustelutilanne olisi mahdollisimman luonnollinen. Projekti on vasta kehiteltävänä, mutta tähänastiset tällä menetelmällä saadut tulokset ovat olleet erittäin positiivisia. Tässä yhteydessä tuli heti ajatelleeksi, missä määrin sama menetelmä soveltuisi suomalaisen aikuisopiskelijan oppimismetodiksi: tulisiko hänestä ehkä vieläkin "hiljaisempi" kielen puhuja, vai voittaisiko hän ehkä helpommin estonsa ja arkuutensa. Kyseessä olevat opiskelijat ovat yleensä päämäärästään erittäin selvillä olevia ja voimakkaasti motivoituneita opiskelijoita.

Mieleenpainuvimmaksi C.R.A.P.E.L.'n vierailusta muodostui tutustuminen Philip Rileyn kehittämään ääni- ja videokirjastoon (La Sonovidéothèque/The Sound and Video Library). Lähtökohtana ääni- ja videokirjaston kehittämisessä on ollut se, että opiskelijoille annettaisiin mahdollisuus käydä siellä niin usein kuin mahdollista ja että siellä voitaisiin myös soveltaa tutkimusprojekteissa kehiteltäviä strategioita. Niistä tärkeimpänä tutkijat pitivät autenttisen, riittävästi muokatun opetusmateriaalin kuuntelumahdollisuuden suomista edistyneille itseopiskelijoille. Kirjasto toimii täysin itseopiskeluperiaatteella, opettajaa siis ei tarvita. Se käsittää neljä eri osastoa (ks. oheinen kuva):

1. Sisääntulohalli (The Entrance Lobby).
   Kaikki kirjastossa käytettävissä oleva kuuntelumateriaali sekä videoohjelmat on nerokkaalla tavalla kortistoituna ja löydettävissä heti kirjastoon saavuttaessa. (Kuvassa 1).
2. Kuunteluosasto (The Sound Section).
   Kuunteluosastossa on kolme erityyppistä osiota:
   - AAK-studio, jossa pieneen tilaan ryhmitettynä mahtuu 12 opiskelupaikkaa, (Kuvassa 2a)
   - 20 kuuntelupaikkaa käsittävä passiivinen kuunteluosasto, jossa jokainen opiskelija voi kuunnella valitsemaansa ohjelmaa mielensä mukaan (2b),
   - "odotuspenkki", (Group Listening Unit), jossa kahdeksasta kuulokkeesta kuuluu sama, yleensä joku ajankohtaisohjelma, jota koskeva tekstimateriaali on nähtävissä vieressä olevalla ilmoitustaululla (2c).
3. Video-osasto (The Video Section).
   Video-osastossa on käytettävissä kymmenen mustavalkoista videovastaanotinta ja -nauhuria. Kaksi opiskelijaa voi samanaikaisesti katsoa samaa video-ohjelmaa ja kuunnella kuulokkeistaan vastaavaa ohjelmaa (3).

THE SOUND AND VIDEO LIBRARY

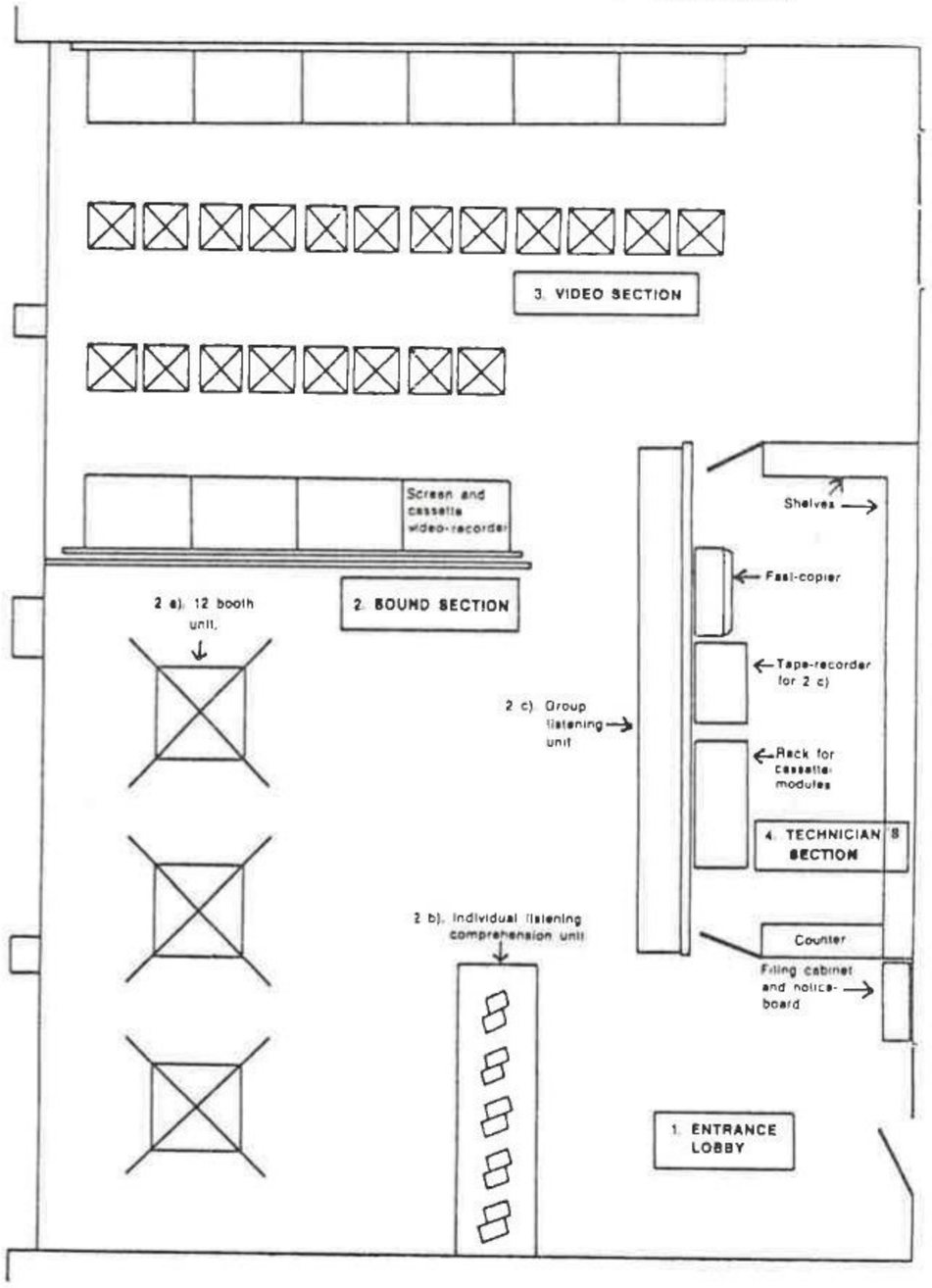

4. Teknikon osasto (The Technician's Section).
   Kirjastossa työskentelee ainoastaan yksi teknikko vuorollaan. Hän ottaa vastaan opiskelijoiden kasetti- ja ohjelmatilaukset, etsii ne ja antaa kasetit opiskelijoille tai laittaa ne pyörimään. Hän hoitaa myös tarvittavan pikakopioinnin ja kotilainaukset.

Ääni- ja videokirjaston käytön pääasiallisin etu on siinä, että se on halpa: henkilökuntaa tarvitaan minimaalisen vähän, ja pääosa materiaalista saadaan vuosittain vieraileviien syntyperäisten lehtoreiden toimesta. Opiskelijoille, joilla itseopiskelukirjaston käyttömahdollisuus on erittäin arvokas lisäetu, kirjasto on auki 53 tuntia viikossa.

Nancyn yliopisto II:n humanistisen tiedekunnan yhteydessä toimii itsenäisenä yksikkönä Centre Européen Universitaire de Nancy. Se koostuu kolmesta eri osastosta: oikeustieteellinen, taloustieteellinen ja kirjallisuus- ja sivilisaatio-osasto. Lukukausi on toukokuun alussa miltei lopussa ja luentoja oli enää vähän, mutta sain silti kuunnella muutaman mielenkiintoisen kirjallisuutta ja taidetta koskevan luennon. Sattumalta jouduin myös kuulemaan Centressa lukuvuonna 1981-82 opiskelleen Marja Suoniemen esityksen Suomen sotien jälkeisestä kuvataiteesta.

C.R.A.P.E.L.'n taholta minulle järjestettiin pyynnöstäni käyntejä eri tasojen oppilaitoksiin seuraamaan kielen opetusta. Niinpä sain seurata yläasteen (Collège d'Enseignement Secondaire de Neuves Maisons), lukion (Lycée de Frédéric Chopin) ja opettajain jatkokoulutuslaitoksen (Centre Régional de Documentation Pédagogique) englannin ja saksan opetusta. Opetusmenetelmät olivat erikoisesti yläasteen koulussa erittäin nykyaikaiset ja suulliselle kommunikoinnille pantiin paljon enemmän painoa kuin Suomessa. Lukion osalta havaitsin, että yksilölliset erot ja opettajien vapaus valita omat menetelmänsä olivat ehkä suuremmat kuin Suomessa. - Opettajien jatkokoulutus oli järjestetty Nancyn alueella siten, että koulutukseen valitut (yläasteen) opettajat olivat jatkokoulutuskeskuksessa kolme päivää viikossa neljän viikon ajan (80 opettajaa vuoden aikana). Koulutuksesta oli viimeinen viikko meneillään ja opettajat olivat kaikesta päätellen erittäin tyytyväisiä saamaansa koulutukseen ja onnellisia uusista ideoistaan. Mukana koulutuksessa oli syntyperäinen englannin- ja saksankielinen opettaja.

Käynti Nancyssa antoi mielenkiintoisen kuvan Ranskan kielitieteellisen tutkimuksen monivivahteisuudesta sekä kielenopetuksen nykytilanteesta. Ääni- ja videokirjasto on tutustumisen arvoinen paikka, josta monet ryhmät eri puolilta Ranskaa sekä ulkomailta näkyivät hakevan ideoita. C.R.A.P.E.L.'n johtajan Henri Holecin, Philip Rileyn sekä kaikkien tutkijoiden ystävällisyys ja avuliaisuus jäivät lähtemättömästi mieleen.

Maarit Hakkarainen
Joensuun korkeakoulu

KOMMUNIKATIIVISEN KIELENOPETUKSEN SUUNTAVIIVOISTA

A.G. Kitaigorodskaja (toim.) Aktivizatsija utsebnoj dejatelnosti
Terrell, T.D. The Natural Approach to Language Teaching: An Update
Schiffler, L. Interaktiver Fremdsprachenunterricht

Tässä artikkelissa esittelen teosta "Oppimistoiminnan aktivointi" (Moskova, 1981), jossa kuvataan intensiivimenetelmän periaatteita. Tarkastelen lisäksi kahta muuta lähdettä: artikkelia, joka ilmestyi The Modern Language Journal'in numerossa 2/1982 (s. 121-132) sekä Saksan Liittotasavallassa kielten opettajien koulutukseen tarkoitettua teosta.

Kommunikatiivisen kielenopetuksen kehityksen kannalta intensiivimenetelmissä tehdyt ratkaisut ovat kiinnostavia. Niissä ilmenevät tiivistetyssä muodossa ne suuntaukset, jotka ovat yleisen mielenkiinnon kohteina. Tällä hetkellä näyttää siltä, että huomion kiinnittäminen ryhmän sisäiseen dynamiikkaan, vuorovaikutusprosessin ohjaukseen ja sen hyväksikäyttöön kielenopetuksen kehittämiseksi saa lisääntyvää huomiota osakseen.

AKTIVIZATSIJA UTSEBNOJ DEJATELNOSTI

Opetuskokeiluja ja tutkimusta

Erotukseksi muista intensiivimenetelmistä moskovalaiset käyttävät omastaan nimeä "oppilaan persoonallisuuden reservien aktivointi -menetelmä". Tämä sisältää ajatuksen, että tavanomaisessa kielenopetuksessa emme käytä hyväksemme oppilaan koko potentiaalia. Lähtökohta on siis sama kuin lozanovilaisessa suggestopedisessa mallissa.

Moskovan yliopistossa kehitetty metodi on kuitenkin jo vuosia sitten irronnut omaksi suunnakseen, jossa mm. suggestiovaikutus selitetään kasvatustieteellisin käsittein. Moskovalainen suunta tähdentää enemmän kuin Lozanov kieliaineksen systematisointia ja sen tietoista opiskelua. (Tosin ulkopuolisen tarkkailijan näkökulmasta molemmat metodit näyttävät olevan käytännössä lähellä toisiaan: opettajan rooli, tekstit, aktivointitapa jne.) Moskovalaisen intensiivimenetelmän teoria on saanut vaikutteita A.N. Leontjevin persoonallisuusteoriasta ja psykolingvistisistä näkemyksistä sekä A.V. Petrovskin

kollektiiviteoriasta. Käytännön toteutuksessa näkyy luonnollisesti kunkin teorian soveltajan (joista tunnetuimpia ovat G.A. Kitaigorodskaja ja M.A. Majorova) oma sormenjälki. "Persoonallisuuden reservien aktivointimenetelmä" on kehitetty Moskovan yliopiston psykologian laboratoriossa, jota johtaa akateemikko A.V. Petrovskij. Intensiivikurssien tavoitteena on ennenkaikkea suullisen kielitaidon kehittäminen. Kokeiluryhmissä opetetaan ranskan, saksan ja englannin kieltä aikuisille työssäkäyville henkilöille, joilla on yleensä akateeminen loppututkinto.

Intensiivikurssin ensimmäinen opetusperiodi kestää 30 päivää, 4 tuntia päivittäin. Toinen periodi, johon useat osallistuvat vuoden kuluttua ensimmäisen jakson suorittamisesta, kestää suunnilleen saman ajan. Opetus tapahtuu iltaisin klo 18-22 (!). Seuratessani opetusta tarkkailijana havaitsin, että väsymyksen merkit näkyivät opiskelijoissa yllättävän vähän huolimatta myöhäisestä ajankohdasta. Opiskelijat olivat aktiivisia ja innokkaita ja menetelmän erinomaisuudesta he olivat vakuuttuneita. Erään tutkimuksen mukaan 99.3% intensiivikurssien osallistujista ilmoitti olevansa tyytyväinen käytettyyn opetusmenetelmään. Koulun kielenopetukseen tyytyväisiä oli vain 4.8% (mihin voisi lisätä sen skeptisen huomautuksen, että kouluopetuksen rutinoituneen tyylin ylittäminen kiinnostavuudessa ei ehkä vielä ole kovinkaan suuri saavutus). Neuvostoliitossa Moskovan yliopiston intensiivikurssit ovat saaneet paljon myönteistä huomiota osakseen, ja tuloksia pidetään vakuuttavina.

Tutkimuksen ja opetuksen yhteys tekee mahdolliseksi jatkuvan kehitystyön. Intensiivimenetelmän laatijat eivät katso työnsä päättyneen, uusia tutkimusalueita löytyy jatkuvasti ja käytännössähän kehitystyö ei voi koskaan loppua. Seuraavassa tarkastelen lyhyesti niitä periaatteita, joiden pohjalta intensiivimenetelmää tänään toteutetaan.

Opetuksen kaksitasoisuuden periaate

Teoksessa luetellaan neljä perusperiaatetta. Ensimmäinen niistä on opetuksen kaksitasoisuuden periaate. Sen mukaan ei ole tarkoituksenmukaista, että opetuksen kuluessa oppilaan tietoisuutta hallitsee opiskelun faktinen tavoite, vieraan kielen oppiminen. Tietoisuus täytetään välillisillä kommunikatiivisilla tavoitteilla, ts. kommunikaatio ei ole vain opetuksen lopullinen tavoite vaan myös sen väline. Uuden aineiston presentaation jälkeen alkavat aktivaatiot. Opiskelija joutuu käyttämään vierasta kieltä puhuessaan tovereidensa kanssa. Tilanne on luotu sellaiseksi, että hänellä on aina jotain

sanottavaa, ts. motiivi. Tilanteen kommunikatiivinen vaikeustaso on mitoitettu opiskelijan taitoja vastaavaksi.

Opettajan tehtävä on suunnata opetus siten, että tavoite saavutetaan. Opettaja huolehtii siitä, että opiskelija saa oppimistilanteessa toinen toistaan seuraavia kommunikatiivisia tehtäviä, ja että hän sisäistää kielen välineet koskemaan tilanteita, viestin välittämistä. Tietoisuutta hallitsee puheaktin sisältö. Kieliaines, jonka avulla se on ilmaistu, jää periferiaan. Kitaigorodskaja korostaa, että välillisen tavoitteen saavuttamista voidaan pitää yksilön saavutuksena, sen sijaan faktisen tavoitteen saavuttaminen on kollektiivisen toiminnan tulos.

Periaatteen metodinen näkökulma liittyy tahattomaan mieleenpainamiseen. Menetelmään kuuluvien metodisten ratkaisujen avulla voidaan opiskelija saada vastaanottamaan materiaali globaalisti ja painamaan mieleen tahattomasti. Kieliaines 'tarjotaan' ja 'annostellaan' erittäin yksityiskohtaisen suunnitelman mukaan.

Toinen tärkeä osatekijä on emotionaalisen vastaanottokanavan avaaminen. Yksinkertaisin ja tehokkain menetelmä siihen tarkoitukseen on positiivisen opiskeluilmapiirin luominen, johon ennen kaikkea vaikuttaa opettajan käyttäytyminen. Opettaja on hyväntahtoinen, tahdikas ja rohkaiseva. Opiskelija on saatava luottamaan omiin voimiinsa ja tavoitteen saavuttamisen mahdollisuuteen.

Intensiiviopetukselle on yleensä tyypillistä, että tarjottu oppiaines on yhdellä kertaa hyvin suuri. Tämä ei menetelmän kehittäjien mukaan masenna opiskelijoita, vaan sen sanotaan päinvastoin "mobilisoivan kaikki kommunikaation ekspressiiviset välineet (verbaalit ja nonverbaalit) ja aktivoivan muistia". (s. 8) Kun oppilas havaitsee tämän, hän alkaa suhtautua käytettyyn menetelmään luottavaisesti. Kirjoittajat toteavat, että opiskelijalla syntyy uudenlainen suhde opetettavaan asiaan; opiskelu tuottaa iloa, uteliaisuus stimuloi opetusprosessia ja ryhmässä vallitsee myönteinen sosiaalinen ilmapiiri. Tästä seuraa että opiskelu muuttuu tavoitteesta sinänsä erääksi tavaksi tyydyttää sosiaalisia tarpeita.

Opetuksen globaalisuuden periaate

Laajan kieliaineksen tarkoitus on taata opiskelijalle mahdollisuus analyyttiseen toimintaan, ja varmistaa että analyyttiset operaatiot siirtyvät uuteen materiaaliin. Opetus lähtee liikkeelle suurista kokonaisuuksista, joita seuraa analysointivaihe. Lopuksi palataan jälleen suuriin kokonaisuuksiin. Työskentelytapa on siis deduktiivis-induktiivis-deduktiivinen, mutta sitä

voi yhtä hyvin kuvata linjana synteesistä analyysiin, analyysin kautta uuteen synteesiin. Synteesivaiheessa syntyy taito käyttää kieltä luovasti.

Voimakas tarve kieliaineksen analysointiin syntyy 7-10:n opiskelupäivän jälkeen, mikä johtuu kielimateriaalin karttumisesta ja käyttämisestä eri puhetilanteissa. Opiskelija erottaa puhevirrasta kommunikatiiviset blokit ja alkaa konstruoida uusia ilmauksia tietynhetkisen kommunikaatiotarpeen tyydyttämiseksi. Ulkopuolinen tarkkailija voi havaita sen helposti. Kuitenkin pinnallisen helpolta näyttävä prosessi kätkee sisäänsä syvällisen työn oman strategian muodostamiseksi.

Kommunikatiivisten blokkien erottelua seuraa joukko fonemaattisia, syntaktisia, morfologisia ja semanttisia havaintoja ja niiden vertailua äidinkielen vastaaviin. Menetelmän kehittäjien mukaan tämä vastaa nykyaikaisen lingvistiikan vaatimuksia, siirtymistä kielen opettamisesta välineiden ja muotojen kokoelmana integraaliseen kielen omaksumiseen. Parhaat tulokset saavutetaan kun kielen oppiminen seuraa yksilön luonnollista puheenkehitystä ja sen hierarkiaa: intonaatiotasolta syntaktiselle tasolle, sitten leksiselle ja edelleen fonemaattiselle tasolle.

Kokonaisvaltaisen lähestymistavan perusongelmat liittyvät puheen syntymisen ongelmiin. "Meidän kokemuksemme osoittaa, että kun on kysymys laajan oppiaineksen tarjoamisesta, ts. vähintään 150:n uuden leksisen yksikön opettamisesta oppitunnin aikana, on sen havainnoimiseksi ja mieleenpainamiseksi globaali lähestymistapa ainoa mahdollinen. Lisäksi se on ainoa tapa, jonka avulla kielen omaksuminen voidaan yhdistää elimelliseksi kokonaisuudeksi yksilön käyttäytymisen ja toiminnan kanssa." (s. 10)

Keskeistä menetelmässä on se, että opiskelija saa tilaisuuden tehdä havaintoja äidinkielen ja vieraan kielen vastaavista käsitteistä vertailemalla suhteellisen päättyneitä tekstiyksiköitä (dialogi, diskurssi), mikä edesauttaa todellista kielen omaksumista.

Virheiden korjaamista kommunikaatiotilanteessa pidetään tarpeettomana. Virheiden syntyminen on osa omaksumisprosessia. Opiskelijan sanotaan muodostavan diffuusin vieraan kielen tunnusmerkkien systeemin, missä on aluksi enemmän aukkoja kuin selviä kohtia. Nämä aukot poistuvat vähitellen, mutta työ niiden täyttämiseksi tuo mukanaan virheitä, osaksi äidin- ja vieraan kielen eroavuudesta johtuvia, osaksi interferenssi-virheitä. Molemmat ovat osoitus omasta kielen omaksumisen strategiasta.

Globaalisuuden periaatteen mukaan kaikkia puhetoiminnan lajeja on kehitettävä rinnakkaisesti - tästä riippuu opetusprosessin tehokkuus. Intensiivikursseilla opetetaan puhumisen lisäksi myös kirjoittamaan ja lukemaan vierasta kieltä.

Tiedostetun ja tiedostamattoman yhteys

Intensiivimenetelmässä lähdetään siitä, että oppilaan puhetoiminnan tulee olla täysin yhteydessä hänen toimintansa motiiveihin ja tavoitteisiin. Päinvastaisessa tapauksessa liu´utaan vääjäämättä ei-kommunikatiivisten tehtävien tielle, pseudokommunikaatioon. (Puhetoiminta käsitetään A. Leontjevin puhetoiminta-teorian mukaisesti.) Puhetoiminnan provosointi ei voi tapahtua kieliopillisin ehdoin, vaan sen täytyy lähteä niistä motiiveista, jotka synnyttävät puhetta.

Osa niistä menetelmistä, joita opiskelija käyttää puheessaan, tiedostetaan, osaa ei tarvitse tiedostaa. Tiedostamisvaiheessa tutkitaan kielen lainalaisuuksia. Opetus ei kuitenkaan saa perustua kielellisten yksikköjen analyysiin tai niiden paikan ja funktion määrittämiseen abstraktissa systeemissä, vaan synteesin tekemiseen ilmauksen sisällöstä käsin.

Tiedostettaviksi tarkoitettujen operaatioiden optimaalisen määrän arvioi opettaja. Jokaisella oppitunnilla käsitellään tietty kieleen systeeminä kuuluva asia. Vuorovaikutustilanteissa muuttuu tietoiseksi myös "ennalta suunnittelemattomia" operaatioita. Vähitellen opiskelijan tietoisesti hallitsema menetelmäkokoelma kasvaa, lisäksi hän hallitsee jatkuvasti laajenevan joukon stereotyyppisiä ilmaisuja. Tietoinen ja tiedostamaton yhdistyvät ja realisoituvat vuorovaikutustilanteessa.

Ryhmän vaikutus omaksumiseen

Ryhmällä katsotaan olevan erittäin suuri merkitys oppimistuloksiin. Opetuksen tuloksellisuus on riippuvainen ryhmän yhtenäisyydestä ja sen suhteesta opetuksen tavoitteeseen yleensä sekä jokaisen oppitunnin konkreettiin tavoitteeseen.

Ryhmän muuntuminen kollektiiviksi tapahtuu vaiheittain ja opettajan rooli siinä on ratkaiseva. Kollektiivin synnyssä voidaan erottaa seuraavat vaiheet:

1) esikollektiivinen vaihe (ryhmän synty)
2) alkuvaihe (3-4 oppituntiin asti)
3) siirtymävaihe (5-6:nnen oppitunnin jälkeen)
4) stabiili vaihe

Ryhmään samaistuminen tapahtuu yleensä viidennen tai kuudennen opintokerran vaiheilla. (Yksilöllisiä eroja on luonnollisesti.) Tässä vaiheessa vuorovaikutus kasvaa, hyväntahtoinen suhtautuminen toisiin tulee normiksi ryhmässä, oppilas-opettaja -suhde kohoaa uudelle laadulliselle tasolle,

rohkaisu ja myötätunto voittaa keskinäisen kilpailun hengen. Stabiilissa vaiheessa opettajajohtoisuutta vähennetään tietoisesti. Opettajan auktoriteettiasema perustuu asiantuntemukseen opiskeltavan kielen alueella. Opettajan rooliin kuuluu lisäksi, että hän on uuden tiedon lähde, puhetoiminnan malli, oppilaiden keskinäisten suhteiden ohjaaja, psykologisen ilmapiirin luoja ja lisäksi kirjoittajien mukaan vielä moraalis-eettisten käyttäytymisnormien esikuva. Tässä tarkoitettaneen toisten kunnioittamista, tuen antamista, hienotunteisuutta, oikeudenmukaisuutta, ystävällisyyttä jne.

Kollektiivin syntymisen positiivinen vaikutus havaitaan mm. kielellisten ja psykologisten esteiden tavallista nopeampana ylittämisenä, uusien tiedollisten intressien syntymisenä ja uusien persoonallisuuden piirteiden löytämisenä.

Yhtenäinen ryhmä, jossa vallitsee myönteinen ilmapiiri, on luonnollisesti miellyttävä opiskeluympäristö. Vähintäin yhtä tärkeää on se, että tehostettu interaktio lisää opetuksen tuloksellisuutta; ryhmän jäsenet vaihtavat tietojaan vuorovaikutusprosessissa ja näin ollen kunkin kokoama tietomäärä on suurempi kuin mitä se olisi opettajajohtoisessa opetuksessa.

Intensiivimenetelmän kehittäjät väittävät menetelmän tarjoavan hyvät mahdollisuudet luovan älyllisen toiminnan kehittämiselle, koska

- opetuksen kaksitasoisuus ja välillisten tavoitteiden asettaminen antaa tilaisuuden luovien tehtävien antamiseen
- oppimistilanne yhdistettynä leikkiin kehittää mielikuvitusta
- luottamuksellinen suhde opettajaan poistaa epävarmuuden ja opiskelija vapautuu käyttämään koko potentiaalinsa
- rohkaisut lisäävät opiskelijan itsevarmuutta
- samaistuminen ryhmään aikaansaa solidaarisuus-efektin, joka tukee luovaa, ideoivaa toimintaa.

- - - - - - - - - - -

Menetelmästä kiinnostuneille suosittelen kirjallisuusluetteloa, joka löytyy teoksen lopusta. (Samassa yhteydessä lienee suositeltava myös aktiivista venäjän kielen harrastusta!). Liittyen edellä esittämiini intensiivimenetelmän periaatteisiin, haluaisin tuoda esiin erään näkökohdan. Intensiivimenetelmät auttavat meitä ensinnäkin havaitsemaan, millä menetelmillä voimme kehittää oppilaan kommunikatiivista taitoa, toiseksi tulemaan tietoiseksi siitä mitkä menetelmät eivät sitä tehokkkaasti kehitä. Ts. silloin kun edelleen haluamme ja on tarkoituksenmukaista pitäytyä esim. käännös-

menetelmissä, drilleissä, "sijoita oikeaan muotoon" -tyyppiä olevissa harjoituksissa meidän tulee olla selvillä siitä, että harjoitamme jotain muuta kuin valmiutta käyttää vierasta kieltä ajatustemme ilmaisemiseen.

Mutta metodin valitseminenhan riippuu tietysti tavoitteesta.

THE NATURAL APPROACH TO LANGUAGE TEACHING: AN UPDATE

T.D. Terrell'in artikkeli ei liity intensiiviseen opetusmenetelmään, mutta yhtymäkohtia siihen voi havaita.

Terrell korostaa, että kielen omaksuminen voi tapahtua tehokkaasti vain kommunikaatiotilanteissa. Opiskelijan huomio pitää saada kiinnittymään semanttiseen sisältöön, ei kieliaineksen muotoon.

Sääntöjen opiskelulla saavutetaan vain hyvin rajoitettu hyöty. Vaikka opetuksessa käytetään runsaasti aikaa sääntöjen omaksumiseen drillien ja harjoittelun avulla, ja opiskelija osoittaa tuottavansa oikeita muotoja ja ratkaisuja kielioppitesteissä, ei tästä (kognitiivispohjaisesta) tiedosta ole paljon apua kommunikaatiotilanteessa etenkään opiskelun alkuvaiheessa. Toisaalta oppilas, joka selviytyy hyvin vuorovaikutustilanteessa, ei välttämättä saavuta korkeaa pistemäärää kielioppitestissä.

Moskovalaisessa menetelmässä tiedostamisvaihe on sen jälkeen, kun tietty kielen lainalaisuus on opittu käytännössä. Terrell korostaa myös tapaa, jonka mukaan sääntöjen selittäminen voi hyvin seurata puheen tuottamista. Aikuisten kielen omaksumistavasta Terrell toteaa:

> "Fortunately, a conscious understanding of grammar rules is not prerequisite to their acquisition. Most adults are not very good at learning grammar, but they acquire rules readily, although usually imperfectly, given the chance to interact in communicative situations with native speakers of the target language." (s. 123)

Terrell pitää affektiivisten tekijöiden huomioon ottamista tärkeänä tehokkaan opetuksen edellytyksenä. Ne ovat vuorovaikutustilanteen luonnollisia osatekijöitä, joihin voidaan vaikuttaa halutulla tavalla.

Affektiivista muuria kohottaa mm. virheiden korjaaminen opiskelijan puheesta. Virheiden korjaaminen ei Terrell'in mielestä mitenkään selvennä luonnollisessa puhetilanteessa aikuisen itselleen muodostamaa kielioppimallia ja johtaa siihen, että puhuja alkaa vastaisuudessa kiinnittää yhä enemmän huomiota sanoman muotoon eikä sisältöön. Kokemukseensa nojautuen kirjoittaja väittää virheiden korjaamisesta:

"Five years of experience in classes in which speech errors are not corrected have convinced me that practice of correcting speech errors directly is not just merely useless, but actually harmful to progress in language acquisition." (s. 126)

Edellä mainituista syistä ei myöskään intensiivimenetelmässä puututa oppilaan virheisiin puhetilanteessa. Parhain neuvo, jonka Terrell'in mielestä kielenopettajille voi antaa kuuluu: "If you concentrate on communication, everything else will follow."

INTERAKTIVER FREMDSPRACHENUNTERRICHT

Didaktiikan professori Ludger Schiffler Berliinin yliopistosta pyrkii 250-sivuisessa teoksessaan "Interaktiver Fremdsprachenunterricht" (Stuttgart, 1981) vakuuttamaan lukijansa vuorovaikutusprosessin ohjaamisen tärkeydestä kielen oppitunnilla. Hänen lähtökohtanaan on opetuksen tehokkuuden kohottaminen.

Opettajajohtoinen työskentely (Frontalunterricht) kielen oppitunnilla on ristiriidassa tavoitteen kanssa: oppilaiden on tarkoitus oppia puhumaan ja käyttämään vierasta kieltä, kuitenkin pääasiassa opettaja puhuu ja oppilaat kuuntelevat. Oppilaiden aktiivisuutta ja interaktiota luokassa tulee lisätä ryhmätyön avulla, väittää Schiffler. Tämä ei ole mitenkään tuore ajatus. Kirja on kuitenkin lukemisen arvoinen, sillä Schifflerin analyysi päättyy käytännöllisesti katsoen siihen, mistä me usein aloitamme ("No niin, jos tehtäisiin tämä nyt ryhmätyönä. Siirretäänpä siitä ikkunanpuoleiset rivit yhteen..."

Schifflerin tarkastelukulma on ryhmätyön suunnittelun puolella. Hän keskittää huomionsa vuorovaikutukseen ja siihen mikä merkitys interaktiolla on vieraan kielen oppitunnilla, tarkastelee interaktiota sosiaalipsykologisesta ja psykoterapeuttisesta näkökulmasta ja antaa käytännön vihjeitä siitä miten ryhmätyö tulee suunnitella ja ohjata, ja miten ryhmät tulisi muodostaa.

Opettaja joutuu arvioimaan roolinsa uudelleen. Tätä Schiffler selostaa kappaleessa, jonka otsikkona on "Interaktiver Lehrerverhalten". Tällainen opettaja ohjaa sosiaalista interaktiota ryhmässä, pyrkii konfliktien ratkaisuun parantamalla vuorovaikutuksen laatua, rohkaisee oppilaitaan, ohjaa heitä itsenäiseen työskentelyyn ja soveltaa interaktiivista oppituntimallia.

Vakuuttelujensa todisteeksi Schiffler vetää esiin pitkän listan ryhmätyön hyviä puolia. Lyhyesti ilmaistuna ne ovat kielenopetuksessa seuraavat:

1. Opiskelija ei tunne itseään eristetyksi vaan ryhmän jäseneksi.
2. Hän havaitsee voivansa vaikuttaa ryhmän menestykseen ja antaa siihen oman panoksensa.
3. Hiljaisiksi tunnetut oppilaat tulevat pienryhmissä aktiivisemmiksi ja osallistuvat mielellään ryhmän työskentelyyn.
4. Ryhmän sisäiset siteet vahvistuvat ja parantavat affektiivista ilmapiiriä.
5. Ryhmätyö opettaa työskentelemään itsenäisesti luokkatovereiden keskinäisessä kontrollissa, kehittää itsekritiikkiä ja kritiikin kestokykyä.
6. Ryhmätyön tulos ylittää yksittäisen jäsenen saavutukset.
7. Ryhmätyössä syntyy vähemmän virheitä kuin yksilöllisessä työskentelyssä.
8. Toisten oppilaitten tekemät korjaukset ovat (affektiivisesti) vähemmän pelottavia tai vaikuttavat eri tavoin kuin opettajan esittämät korjaukset.
9. Kun opettajan kontrolloiva rooli mm. virheiden korjaajana vähenee, pakottaa se oppilaat aktiivisemmin seuraamaan ja arvioimaan toistensa puhetta.
10. Opettajajohtoiseen opetukseen verrattuna on jokaisen oppilaan aktiivisuus huomattavasti suurempi.
11. Harjoittelu- ja kielenkäyttömahdollisuudet kasvavat.
12. Oppilaiden omat ideat tulevat paremmin esiin ryhmätyössä kuin koko luokan työskennellessä yhdessä.
13. Oppilaiden mielipiteenvaihto tehtävään liittyen ei ole häiriötekijä vaan edistää työskentelyä.
14. Oppilaat oppivat tehokkaasti käyttämään apuvälineitä, sanakirjaa, kielioppia jne.
15. Opettajan rooli muuttuu avustavaksi, ja opettaja pyydetään paikalle, kun ryhmä ei enää selviydy apuvälineitäkään käyttäen.
16. Yksilöllinen työskentelytapa ja rytmi ovat ryhmätyössä paremmin mahdollisia kuin opettajajohtoisessa työskentelyssä.
17. Parhaat oppilaat, jotka usein joutuvat negatiiviseen erikoisasemaan, saavat pienryhmässä usein positiivisen roolin.
18. Ryhmien keskinäinen työnjako tulee mahdolliseksi ja ajan käyttö taloudellisemmaksi. Ryhmällä on tunne, että se voi antaa oman tärkeän panoksensa kaikkien oppilaiden opetukseen.

(Kirjaan tutustuva löytää seuraavilta sivuilta myös luettelon kuudesta negatiivisesta tekijästä, jotka eivät puhu ryhmätyön puolesta.)

Kirjaa voi suositella niille, joiden mielestä ryhmätyöstä on enemmän ongelmia kuin hyötyä. Mm. aikuisten kielenopetuksessa ei ryhmätyön hyvistä puolista ole vielä ilmeisesti irroitettu kaikkea mahdollista.

- - - - - - - - - -

Tarkastellessamme intensiivi-menetelmiä yleensä (neuvostoliittolaisessa, bulgarialaisessa ja bulgarialais-kanadalaisessa muodossa) voimme havaita ainakin seuraavat yhteiset menetelmälliset lähtökohdat:

- kokonaisvaltainen oppimateriaalin presentaatio
- laajan oppiaineksen tarjoaminen yhdellä kertaa
- opetuksen kaksitasoisuus ja kommunikatiivisten tehtävien vallitsevuus
- funktionaalinen lähtökohta
- monipuoliset työmetodit
- ongelma-oppiminen
- opiskelijoiden tavallista korkeampi aktiivisuuden taso
- spontaaninen mieleenpainamisen hyväksikäyttö
- tietoisen ja tiedostamattoman oppimisen ykseys
- sääntöjen tietoisen opiskelun vähyys
- vuorovaikutuksen merkityksen painottaminen
- positiivinen opiskeluilmapiiri
- opettajan roolin uudelleenarvioiminen
- negatiivisten sanktioiden vähyys
- emotionaalisen puolen huomioiminen omaksumiseen vaikuttavana tekijänä
- audiovisuaalisten välineiden harkittu käyttö
- opiskelutilan tarkoituksenmukaisuuden uudelleenarviointi

Kommunikatiiviseen kielenopetukseen liittyvää kirjallisuutta lukiessa havaitsee, että intensiivimenetelmä voi olla useiden eri näkemysten synteesi.

Edellä luetelluista piirteistä ovat mielestäni mielenkiintoisimpia kaksi seikkaa:

1) Oppimateriaalin määrä on uudelleen arvioitava.

Intensiivimenetelmät ovat vakuuttavasti osoittaneet, että oppimateriaalin määrää voidaan huomattavasti laajentaa tavanomaisesta. Uskon, että tällä on merkitystä erityisesti opetettaessa uutta vierasta kieltä aikuisiässä. Mitä suppeampia kokonaisuuksia tarjoamme, sitä vähemmän opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuuksia tehdä itse johtopäätöksiä, vertailla, suorittaa analyysiä. Olemme tilanteessa, jossa meidän on pakko sanoa kaikki itse, opettaa, esittää sääntöjä päntättäväksi.

Miksi ei kielenopetus voi yhtä hyvin kuin muu opetus perustua ajattelun kehittämiseen?

(Aikaisempaa laajemman kieliaineksen tarjoaminen edellyttää luonnollisesti menetelmän muuttamista, muuten seurauksena voi olla pelkästään oppilaiden joukkomasentuminen.)

2) Lisäämällä vuorovaikutusta nostetaan opetuksen tehoa.

Vuorovaikutuksen lisääminen ryhmässä on yksi tapa luoda hyviä kielenkäyttötilanteita, samalla se tarjoaa monia muita positiivisia puolia. Mielenkiintoisinta on se, että tietomäärän havaitaan lisääntyvän kasvavan vuorovaikutuksen seurauksena.

Schiffler toteaa hyvin yksiselitteisesti, että

> "Die Gruppenarbeit führt zur Kräfteaddition. Die gemeinsame Arbeit kann durchaus dazu führen, dass das Ergebnis der Gruppenarbeit besser ist als das eines jeden einzelnen Teilnehmers der Gruppe gewesen wäre, wenn er auf sich allein gestellt gearbeitet hätte" (s. 149).

On kiinnostavaa havaita, että Schifflerin tavoittelema kasvava vuorovaikutus tähtää samaan, mihin hänen venäläiset kollegansa pyrkivät muovaamalla ryhmästä kollektiivia.

Pertti Widén
Turun kauppakorkeakoulu

ERITYISALOJEN TEKSTIN YMMÄRTÄMISESTÄ

Kokemuksia ja kommentteja Eindhovenin LSP-symposiumista

2.-4.8.1982 pidettiin Eindhovenissa (Hollannissa) erityiskieltä (LSP) käsittelevä kansainvälinen kongressi, jonka teemana oli "Reading for professional purposes in native and foreign languages". Osanottajia oli satakunta eri puolilta maailmaa, minä ainoana Suomesta.

Avajaisesitelmä

J.M. Ulijnin alkajaisesitelmä valotti Eindhovenin teknillisessä korkeakoulussa tehtyjä tekstin ymmärtämisen kokeiluja, joihin oli otettu mukaan myös äidinkielisen erityisalan tekstin ymmärtäminen. Osoittautui, että lukemisprosessi oli pääasiassa käsitteiden ymmärtämisen varassa, jonka vuoksi käsiteanalyysi tekstin ymmärtämisessä on aina tarpeen, kun taas syntaktisen analyysin tarve jää tässä kohdin taka-alalle. Kun syntaktinen analyysi on hyvin aikaaviepä, voidaan syntaktista analyysia vähentämällä voittaa aikaa, jos kysymys on vain tekstin ymmärtämisen opettamisesta;

näin saadaan enemmän mahdollisuutta käsiteanalyysiin, sanaston omaksumiseen ja ymmärtämisstrategioiden kehittämiseen. - Käsitellessään eri kielten asemaa nykyajan ammattielämässä Ulijn kiinnitti huomiota siihen, että nykyajan lingua francan, englannin, kohdalla tekstin ymmärtämisen harjoitus on usein liiaksi laiminlyöty, kun ajatellaan usein pelkästään englannin kielen suullisen taidon tarpeellisuutta. Tämä on varmasti syytä huomata myös Suomessa.

Yleisesitelmät

Alkajaisesitelmän jälkeen kongressityöskentely oli järjestetty niin, että työskentely tapahtui kolmessa sektiossa: 1. Basic theory and hypothesis testing; 2. Linguistic analysis of texts; 3. Teaching materials and the LSP curriculum. Kuhunkin sektioon kuului yksi yleisesitelmä.

Yleisesitelmässään R. de Beaugrande (Floridan yliopisto) valotti vieraskielisen tekstin lukemiseen tarvittavia kognitiivisia prosesseja. Perustana oli englanninkielisten kemistien opettaminen ymmärtämään saksankielistä teknistä tekstiä. R. de Beaugrande lähti siitä, että pitäisi tehdä tarkemmat johtopäätökset yleisestä vieraan kielen taidon nelijaosta puhumiseen, kuunteluun, kirjoittamiseen ja lukemiseen. Keskittymällä vain tekstin ymmärtämisen kannalta tärkeihin seikkoihin voitetaan huomattavasti aikaa. Tekstin ymmärtämiseen ei esim. tarvita niinkään muistamisstrategioita, vaan tunnistamisstrategioita, usein riittää pelkkä silmäily selvittämään tekstin sisällön. Tarvitaan sellaista arvaamistaitoa kuin esim. äidinkielisen tekstin outojen sanojen kohdalla. Jos vielä myös asiatekstin kirjoittajat saataisiin kirjoittamaan standardoidusti, huonommankin kielitaidon omaavan lukijan työ helpottuisi huomattavasti ja oikeinarvaamistodennäköisyys nousisi.

Sekä tämän esitelmän että Ulijnin esitelmän yhteydessä on kuitenkin mielestäni muistettava ne vaarat ja rajoitukset, jotka syntyvät siitä, että luotetaan liiaksi pelkän terminologian hallintaan yleiskielisen sanaston ja syntaksin jäädessä vähemmälle huomiolle. Onhan esim. olemassa hyvin suuri määrä puoliteknisiä sanontoja, joita käytetään lähes kaikilla aloilla ja joiden merkitysalue on hyvin laaja ja idiomaattinen (vrt. Jaroslav Voráček, Technical language: interpreting and translating. SBORNÍK 1971, Praha, s. 43-48).

Louis Trimble ja Mary Todd Trimble käsittelivät englannin kielen artikkelin käyttöä tieteellisissä ja teknisissä teksteissä. Esitys jäi monessa kohdin ihmettelevän toteamisen tasolle: näin on, mutta miksi, siinä vasta pulma. Tarkempi tekstilajien huomioonotto olisi mielestäni selvittänyt monen asian tuossa artikkelin käytössä ja käyttämättömyydessä.

A.D. Cohenin yleisesitelmä selvitti virheanalyysin käyttöä apuneuvona tekstinymmärtämisenongelmia ratkottaessa. Aikaisemmin mm. Cohen itse on käyttänyt virheanalyysia puhumisen ja kirjoittamisen ongelmien selvittelyssä, joista onkin tällaisilla mentalistisilla mittareilla helpompi saada tietoa kuin tekstinymmärtämisongelmista. False friends -tyyppiset virhepäätelmät ovat helposti määritettävissä, mutta muitten virhelähteitten tunnistaminen olisi tärkeätä oikeitten lukemisstrategioiden kehittämiselle. - Skeemojen ja strategioitten kehittämiseen pyrittiinkin sitten eri esityksissä.

Sektiotyöskentely

Seuraavat eri esityksissä esiin tulleet näkökohdat kiinnostanevat eniten suomalaisia:

Esityksessään "How to overcome reading difficulties in a LSP text" L. Baten ja A.M. Cornu erottivat erityisalan tekstin lukemisessa seuraavat varteenotettavat elementit:

1 vieraskielisen tekstin vaikeusparametrit ja
2 lukemisstrategiat.

Mitä enemmän ennakkotietoja lukijalla on, sitä helpompi on saada merkitys esiin. - Itse olen soveltanut tätä näkökohtaa tekstinymmärtämiskursseillani esim. siten, että käsiteltävän tekstin aiheesta on ennen varsinaista tekstinkäsittelyä pidetty aivoriihi, jossa ryhmän jäsenet keskustelevat siitä, mitä he tietävät aiheesta, mitä ajatuksia heille tulee kuullessaan tästä aiheesta jne. Pyrkimyksenäni on aina ollut aikaansaada dialogi tekstin ja lukijan välille; tämä vasta mielestäni antaa mahdollisuuden tekstin oikeaan ymmärtämiseen.

S. Blum-Kulka, E. Levenston ja R. Nir (Jerusalem) suosittivat esitelmässään "Discourse analysis and reading comprehension" tekstilingvistiikkaan perustuen sellaista cloze-testiä, jossa poisjätetyt sanat ovat koheesion osoittimia, koska tällainen testi mittaa lukijan kokonaishahmotusta paremmin kuin tavanomainen cloze-testi.

Eri esityksissä tulivat esiin nuo tekstinymmärtämisen eri tarkoituksia vastaavat menetelmät (skimming, scanning, search-reading ja yksityiskohtiin menevä ymmärtäminen), korostettiin sitä, että lukijan olisi saatava tekstistä informaatio irti tehokkaasti ja nopeasti ja ettei tässä prosessissa tarvita fonologiselle tasolle menevää dekoodausta.

N. Graez (Ben Gurion University, Israel) esim. esitteli lyhennelmien lukemisen opetusta, joka tulee olemaan yhä tärkeämpi asia kaikilla aloilla - nykyisin vain luonnontieteilijät ja lääketieteen edustajat ovat tottuneet laajemmin käyttämään abstrakteja.

M. Lutjemans (Bryssel) esitteli flaaminkielisille tarkoitettua saksalaisen tekstin ymmärtämistestiä. Testi perustui virheanalyysiin (hämmästyttävän monet esitetyistä virheistä olivat sellaisia, jotka esiintyvät myös suomenkielisillä saksan opiskelijoilla - lieneekö Suomessa englannin vaikutusta?). Kysymykset mittasivat sekä globaaliymmärtämistä että yksityiskohtia. Kysymykset oli esitetty opiskelijoiden äidinkielellä, yksityiskohtia testaavissa tehtävissä opiskelijoiden oli käännettävä tekstistä lyhyehköjä lauseiden osia äidinkielelleen. Testin reliabiliteetin ilmoitettiin olevan .87. Ennen tämän testin valmistamista suoritetuissa kokeissa voitiin esitelmöitsijän mukaan osoittaa, että avoimet kysymykset erottelevat useimmissa tapauksissa paremmin kuin monivalintakysymykset, kun testataan tekstin sisällön ymmärtämistä (edellyttäen, että konteksti on välttämätön oikealle ratkaisulle).

R.P. Roberts (Ottawa, Kanada) korosti esitelmässään "Bilingual contextual dictionaries for LSP", että vieraskielisen erityisalan tekstin lukeminen sisältää enemmän kuin vain alan terminologian ymmärtämistä: se vaatii tietoa esim. myös siitä, mitä substantiivia käytetään minkin verbin yhteydessä. Tämän vuoksi Kanadassa onkin työn alla englantilais-ranskalainen taloudellisen alan kontekstuaalinen sanakirja.

Esitelmässään "Various components of reading comprehension" R. Weiss ja J. Tucker (Ben Gurion University, Israel) korostivat tekstilingvististä osuutta: koheesio vaikuttaa enemmän tekstin ymmärtämiseen kuin sanaston vaikeus. Tosin lukijalla on oltava tietty yleinen sanastollinen valmius ennen kuin hän pystyy käsittelemään tieteellisiä/teknisiä tekstejä, mutta erittäin tärkeätä on kehittää hänen tekstinanalysointikykyään, jotta hän pystyisi saamaan selville tekstin koheesion.

Hyvin mielenkiintoinen projekti on käynnissä Tilburgin (Hollanti) yliopiston kielikeskuksessa. Kysymyksessä on tekstinymmärtämisen opetuspaketti, joka käsittää sekä äidinkielen että vieraat kielet. Äidinkielistä osaa selostivat M.C. Westerman, H. van Driel ja F. Creemers. Projektissa on pyritty hyödyntämään ne periaatteet, joita A.K. Pugh on esittänyt teoksessaan "Silent Reading" (London 1978), ja opiskelijat pitivät mm. päiväkirjaa kaikesta lukemastaan. Vieraskielisestä osuudesta haastattelin ko. korkeakoulun ranskan lehtoria ja sain myös käyttööni siellä käytössä olevaa ranskan kielen opetusmateriaalia. Ja tämähän onkin näitten kanssakäymisten tarkoitus: oppia toinen toisiltamme ja vaihtaa kokemuksia ja aikaansaannoksia.

Tämä symposiumi käsitteli Suomenkin korkeakoulujen kannalta keskeistä erityisalan kielen opetuksen osa-aluetta, erityisalan tekstin ymmärtämistä, jossa monet esitelmöitsijät erottivat kaksi kielellistä - useiden mielestä toisilleen vastakohtaista - osa-aluetta: toisaalta syntaktisen puolen ja toisaalta sanaston, käsitteet, ahtaassa mielessä terminologia. Vähän kongressin jälkeen minulle tarjoutui tilaisuus perehtyä erityisesti terminologiatutkimukseen Itävallassa, Kansainvälisessä terminologian tiedotuskeskuksessa. Tämä oli mielestäni erittäin hyvä täydennys Eindhovenin kongressille, mutta se on toinen juttu ja palaan siihen toisessa yhteydessä.

Annan mielelläni lisätietoja asiasta kiinnostuneille. Kongressiesitelmät pyritään myös saamaan mahdollisimman pian painosta.

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Kommunikativ Språkmetodik En Idébok
Lars Malmström
Esselte Studium AB, 1980
ISBN 91-24-29666-X

Kommunikativ undervisningsmetodik har på senare tid sysselsatt språkvetare och språkpedagoger överallt i världen inte minst i de engelsktalande länderna. Den första svenskspråkiga presentationen av detta aktuella ämne, Lars Malmströms *Kommunikativ språkmetodik En idébok*, är därför mer än välkommen. Malmström berör i denna lättlästa och stimulerande bok hela undervisningsfältet från nybörjarstadiet till en mera avancerad nivå och ger många i praktiken utprövade förslag, idéer och tips på övningstyper och material. Boken kan varmt rekommenderas alla språkcenterlärare trots att exemplen är hämtade från engelskan. Inledningsvis (s. 1-5) diskuterar Malmström begreppet kommunikativ kompetens och betonar bl a att detta är ett mål och inte en beteckning på en viss metodik. Första kapitlet (*Språket i användning* s. 8-46) ger en teoretisk bakgrund till de idéer som utgör grunden för den kommunikativa modellen för språkundervisning. Förf. presenterar olika faktorer som formar det språkliga yttrandet och dessa faktorers inbördes förhållanden. Han diskuterar t ex den viktiga och naturliga roll som olika "kommunikativa stöttor" ("Säger du det?" "Jaså."), utfyllnadsord, tveksamhetsuttryck, "mjukstarter", icke-språkliga uttrycksmedel osv. spelar i ett naturligt samtal och understryker att även om dessa inte alltid kan göras till föremål för medveten inlärning bör vetskapen om deras betydelse för det språkliga yttrandet beaktas för att eleverna inte skall få den uppfattningen att allting på målspråket måste sägas i välformulerade och fullständiga meningar. Hur denna information kan utnyttjas mer konkret behandlas i kapitlet *Språket i inlärningssituation* (s. 47-134). Malmström börjar kapitlet med ett avsnitt om *Arbetsformer* (s. 49-56) i vilket han mera allmänt diskuterar lärarroll-elevroll, arbete i par och grupp, rättning av fel, användning av modersmål osv. Dessa arbetsformer exemplifieras rikligt i de tre följande avsnitten. I avsnittet *Material: Funktion och möjligheter* (s. 56-92) ger förf. inte bara förslag på olika typer av textbehandling utan också på användning av bilder, skyltar och anslag i språkundervisningen. Avsnittet *Övningsformer* (s. 92-117) ger en samling av olika övningstyper (t ex intervjuer, rollspel, projektuppgifter, diskussioner och tvärredovisning). I avsnittet *Grammatik i användning* (s. 118-134) rekommenderar Malmström en prioritering av den kommunikativa grammatiken framom den strukturella pedagogiska grammatiken. Boken avslutas med kapitlet *Kan man testa kommunikativ kompetens* (s. 136-155). I det behandlas olika typer av test (förtest, diagnos under kurs, eftertest, icke kursrelaterat färdighetstest), test av den integrerade färdigheten contra test av dess delkomponenter, det förmenta motsatsparet aktivt-passivt, olika testvarianter som diktamen, referat, brev, uppsats, dialog och bildbeskrivning samt slutligen bedömning av språkfärdighet. Avslutningsvis konstaterar Malmström att problemet vid språkinlärning och testning av språk- eller kommunikationsfärdigheter är att vi "inte har tillgång till den absolut realistiska användningssituationen utan får nöja oss med en "simulator" - egentligen skulle man ju placera eleven i en språklig problemsituation på en gata i t. ex. Paris."

Tuija Nikko

Second Language Acquisition and Second Language Learning
Stephen Krashen
Pergamon Press 1981 158 pp
ISBN 0 08 025338

Stephen Krashen has become one of the most controversial linguists of the decade since the publication of several articles on his 'Monitor Theory' in scholarly journals since the mid-70s.

Krashen's 'Monitor Model Theory' of adult second language acquisition makes a difference between subconscious language *acquisition* and conscious language *learning*. According to Krashen acquisition is a process which requires meaningful input. In this sense adult second language acquisition is very similar to the process children use when acquiring first and second languages. Conscious learning, on the other hand, is dependent on the presentation of explicit rules and error correction. The 'Monitor Theory' implies that conscious learning is available to the speaker only as a 'monitor' which alters the output of the acquired system. Monitoring can only take place when certain conditions are fulfilled (enough time for monitoring, focusing on the form of the output, knowing the rules).

In this book Krashen introduces his theory in a clear and readable manner and also presents relevant research results to support it. He studies adult second language acquisition from different aspects and deals with issues like learner attitude and aptitude, different language acquisition environments, morpheme acquisition order studies, the role of the first language, the

relevance of simple codes in second language acquisition etc. Finally Krashen indicates how his theory can be put to practice and describes what he considers the 'ideal' second language teaching programme. He emphasises that the classroom can be an ideal acquisition environment for an adult if the teaching provides the user with a sufficient amount of language intake.

Krashen's book is particularly valuable in that it introduces his scientific work in the field of second language acquisition studies in a coherent way, which makes the 'Monitor Model' accessible to a wider range of readers.

Matti Laitinen

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

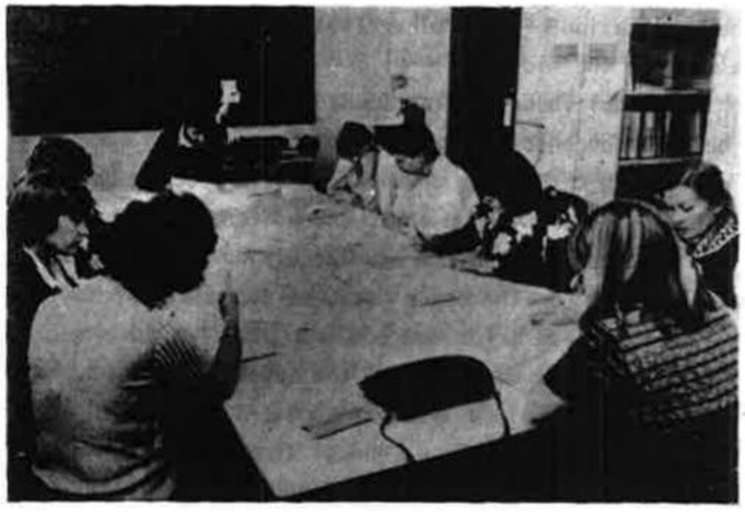

Ruotsin ryhmä Anders Nygårdin johdolla tulkitsemassa testien tietokoneajojen tuloksia Korkeakoulujen kielikeskuksen koulutuspäivillä 2.-3.9.1982

TIEDOTUKSIA — INFORMATION

KIELISTUDIOAMANUENSSIPÄIVÄT HELSINGISSÄ

1.-2. lokakuuta 1982

Helsingin yliopiston kielikeskus sekä Svenska Handelshögskolanin ja Helsingin kauppakorkeakoulun kielistudioväki järjestävät kielistudioamanuenssipäivät Helsingissä.

Alustava ohjelma:

PERJANTAINA 1. lokakuuta

- alkajaiskahvit klo 14.00 Helsingin kauppakorkeakoulun kielistudiokeskuksessa
- alustuksia ja keskustelua VIDEOKYSYMYKSISTÄ (mm. videon standardisointi- ja ohjelmien hankintakysymykset)
- tutustuminen Svenska Handelshögskolan'in uuteen Tandberg-kielistudioon

LAUANTAINA 2. lokakuuta

- klo 9.00 tutustuminen Helsingin yliopiston kielikeskuksen uuteen Auditek IC 2000-studioon
- lounaalla ja sen jälkeen mahdollisuus vapaaseen keskusteluun ajankohtaisista aiheista

Sekä Helsingin kauppakorkeakoulun että yliopiston itseopiskelustudiot ovat amanuenssien käytettävissä uusiin ohjelmiin tutustumista varten klo 8.00 alkaen.

Ilmoittautuminen Helsingin kauppakorkeakoulun kielistudiokeskukseen (90-440211/222).

First Circular

INTERNATIONAL LEXICOGRAPHY CONFERENCE AT EXETER

September 1983

Preliminary registrations are invited for an international conference on all aspects of lexicography, to take place at the University of Exeter from 9 - 12 September 1983 (full lecture programme 10th and 11th).

There will be some keynote lectures on the major general issues in dictionary-making, but the emphasis will be on more specialised topics, discussed in section meetings, on the subjects of: (a) The Historical Dictionary; (b) The Bilingual Dictionary; (c) The Learner's Dictionary; (d) Terminology Standardisation; and (e) Computer-Aided Lexicography.

Several professional associations have expressed interest in helping with the programme-planning, e.g. The Dictionary Society of North America, The British Association for Applied Linguistics, The Association for Literary & Linguistic Computing, and INFOTERM.

The all-inclusive charge for the period Friday evening to Monday morning will be approximately £90.00.

Please let me know (1) if you wish to receive further circulars; (2) which section you would be interested in; (3) whether you would like to offer a paper.

Write to: Dr. R.R.K. Hartmann, The Language Centre, University of Exeter, Exeter EX4 4QH, Devon, U.K.

.....

To: Dr. R.R.K. Hartmann, The Language Centre, University of Exeter, Exeter EX4 4QH, Devon, U.K.

(please tick)

☐ I wish to receive further circulars

☐ I am interested in the following section: .....

☐ I would like to offer a paper on: .....

.....

Full Name: .....

Institution: .....

Address: .....

.....

ENGLISH LANGUAGE RESEARCH JOURNAL (ELRJ)

(edited by Chris Kennedy)

The journal is concerned with English Language teaching, learning and research with an emphasis on English for Specific Purposes. The term ESP is to be interpreted broadly so that a large number of practical and theoretical areas can be covered which will be of interest to those involved in ESP.

Topics include analysis of spoken and written discourse, computer text analysis, language varieties, study skills and syllabus/materials design.

The journal appears annually at the end of the calendar year. A list of contents in the 1981 issue is attached. The 1982 issue is in preparation and will include articles by V.K. Bhatia (Legal Language), J. Holmes (Tag Questions), M. Phillips (Study Skills), E. Smythe (Oral Skills in ESP), J. Port-Fox (Bilingual Reading Texts), and J. Swales (Examination Papers).

Contributions in the form of articles, reviews and research reports are invited. Further details may be obtained from:-

Mrs Anne Preston
Secretary (ELRJ)
English Language Research
University of Birmingham
PO Box 363
Birmingham B15 2TT

The Association for Teacher Education in Europe

The Association for Teacher Education in Europe has formed a permanent working group to study the training of language teachers in the countries of Europe.

The group meets at least twice a year in different countries. One of these meetings always takes place during the annual conference of the Association.

The current theme of study is the training of language teachers with particular reference to the proportion of time given to didactics and methodology.

Anyone interested in the activities of the group or in taking an active part in the work of the group should contact the chairman:

Ninian Millar,
Elverum Lærerhøgskole,
2400 Elverum.
Norway.

or the national representative of the group:

Anna-Liisa Leino
Helsingin yliopiston
opettajankoulutuslaitos
Ratakatu 2
SF-00120 Helsinki 12
Finland
Puh. - Tel. 90-625 891

INFORMATIONEN FÜR DEUTSCHLEHRER

FORTBILDUNGSSEMINAR FÜR DEUTSCHLEHRER

Das Korkeakoulujen kielikeskus und das GOETHE-INSTITUT HELSINKI laden die Deutschlehrer aus den örtlichen Sprachzentren zu einem Fortbildungsseminar ein.

Das Seminar findet am 5. und 6. November in Jyväskylä statt. Auf der Tagesordnung stehen bis jetzt u.a.:

- Erfahrungsaustausch
- Planung der weiteren Zusammenarbeit der Deutschlehrer
- Didaktik des fachsprachlichen Deutschunterrichts.

Die Kosten für Unterkunft und Verpflegung in Jyväskylä werden vom Goethe-Insitut getragen. Wegen der erforderlichen Reservierung von Hotelbetten bitten wir um sofortige Anmeldung.

Interessenten wenden sich bitte an:

Hartmut Schröder
Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
Seminaarinkatu 15
40100 Jyväskylä 10
Telefon-Nr.: 941-292885

- - - - - - - - - - - - - -

VII INTERNATIONALE DEUTSCHLEHRERTAGUNG 1.-5. AUGUST 1983 IN BUDABEST

Prof. Dr. Karl Hyldgaard-Jensen vom Internationalen Deutschlehrerverband bittet uns, für die INTERNATIONALE DEUTSCHLEHRERTAGUNG zu werben und viele Referenten aus Finnland zu schicken. Wir veröffentlichen in der nächsten Ausgabe der KIELIKESKUSUUTISIA die zweite Vorankündigung der Tagung und schlagen vor, weitere Einzelheiten auf cem Fortbildungsseminar für Deutschlehrer im November in Jyväskylä zu besprechen.

BIBLIOTHEK DES KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS

Die Bibliothek des Korkeakoulujen kielikeskus steht den Sprachlehrern der örtlichen Sprachzentren offen. Gerade versuchen wir, den Bestand der Bibliothek für DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE auf den neusten Stand zu bringen. So gingen bei uns im Juli und August bereits zahlreiche Veröffentlichungen ein, die wir Ihnen in der folgenden Übersicht vorstellen. Sie können auf Wunsch Bücher bei uns entleihen und wenden sich bitte dazu schriftlich oder telefonisch an:

Hartmut Schröder
Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
Seminaarinkatu 15
40100 Jyväskylä 10
Tel.-Nr.: 941-292885

COMING CONFERENCES, WORKSHOPS AND SEMINARS

November 1982

19-24
Meeting of the National Council of Teachers of English (NCTE) in Washington, D.C..
Information: NCTE, 1111 Kenyon Road, Urbana, Illinois 61801, USA.

24-26
International Colloquium on Linguistic and Socio-Cultural Aspects of Language Teaching in Gent, Belgium.
Information: Professor Dr. V.F. Vanacker, Seminarie voor Nederlandse Taalkunde en Vlaamse Dialectologie, Blandijnberg 2, B-9000 Gent, Belgium.

25-27
Annual Meeting of the American Council on the Teaching of Foreign Languages (ACTFL) in New York, USA.
Information: ACTFL, 2 Park Avenue, New York 10016, USA.

December 1982

18-31
International Symposium on Language Testing. University of Hong Kong Language Centre. Themes: Direct/Performance Testing; Large Scale Testing.

27-30
Modern Language Association Annual Meeting. Biltmore & Bonaventura Hotels, Los Angeles, CA. With American Dialect Society Annual Meeting.

28-30
Linguistic Society of America Annual Meeting, 57th. Sheraton Harbor Hotel, San Diego, CA. Abstract deadline: 10 Sept. 1982.

March 1983

15-20
Seventeenth Annual Conference of Teachers of English to Speakers of Other Languages (TESOL) in Toronto, Canada.
Information: TESOL Central Office, 202 D.C. Transit Building, Georgetown University, Washington, D.C. 20057, USA.

23-25
Linguistics Association of Great Britain. Univ. of Sheffield, England.

April 1983

5-8
International Association of Teachers of English as a Foreign Language (IATEFL). St. Mary's College, Twickenham, Middlesex, England. Theme: Motives & Incentives in the Learning of TEFL/TESL. Write: Mrs. B. Thomas, IATEFL Executive Officer; 87 Bennellis Ave.; Tankerton, Whistable, Kent CT5 2HR, England.

July 1983

4-Aug. 12
TESOL Summer Institute. Toronto, Ontario, Canada.

August 1983

1-5
Seventh International Congress of the International German Teachers' Association (IDV) in Budapest, Hungary.
Information: Professor Dr. K. Hyldgaard-Jensen, Eriksfältsgatan 16a, S-21432 Malmö, Sweden; or: P. Basel, TIT, H-1367 Budapest 5, Pf. 123, Hungary.

September 1983

8-12
International Lexicography Conference, Exeter, Devon, U.K.

March 1984

6-11
Eighteenth Annual Conference of Teachers of English to Speakers of Other Languages (TESOL) in Houston, Texas, USA.
Information: TESOL Central Office, 202 D.C. Transit Building, Georgetown University, Washington, D.C. 20057, USA.

March 1985

5-10
Nineteenth Annual Conference of Teachers of English to Speakers of Other Languages (TESOL) in New York, USA.
Information: TESOL Central Office, 202 D.C. Transit Building, Georgetown University, Washington, D.C. 20057, USA.

Aihe: PRAGMALINGVISTIIKAN KYSYMYKSIÄ JA SOVELLUTUKSIA

Aika: 13.-14.11.1982

Paikka: Oulun yliopisto, Linnanmaa

ENNAKKO-OHJELMA

Lauantai 13.11.1982

13.00-	Ilmoittautuminen	
14.10	Symposiumin avaus	
14.15	Kari Sajavaara Jyväskylän yliopisto	aihe ilmoitetaan myöhemmin
15.00	David Marsh Oulun yliopisto	Patterns in Discourse - Pedagogical Implications
15.45- 15.15	Kahvitauko	
16.15	Liisa Lautamatti Jyväskylän yliopisto	Haastattelun diskurssistrategioista
17.00	Henry Widdowson University of London Institute of Education	Aspects of Discourse Analysis and its Applications
17.45	Heikki Nyyssönen Oulun yliopisto	Rhetoric and Discourse Analysis
21.00	Iltaohjelma: Kauppahotelli	

Osallistumismaksu 15,- pyydetään maksamaan PSP:n käyttötilille OU 329401-7 Oulun yliopisto, Englantilaisen filologian laitos.

Ennakkoilmoittautuminen viimeistään 9.11. kirjeitse tai puhelimitse Oulun yliopisto, Englantilaisen filologian laitoksen toimisto, Kasarmintie 8, 90100 Oulu 10; puh. 981-223 455/223.

Sunnuntai 14.11.1982

9.15	Viljo Kohonen Tampereen yliopisto	Kommunikatiivisuudesta vieraiden kielten opetustavoitteena
10.00	Round Table:	mukana mm. professori Henry Widdowson
11.30- 12.00	Lounastauko	
12.00	Tuuli Huovila Oulun yliopisto	Mielipidetekstin strukturoitumisesta (tekstin analysointimallin esittelyä)
12.45	Anneli Kauppinen Ylioppilastutkintolautakunta	Ylioppilastutkinnon äidinkielen kokeen kehittäminen
13.30	Kirsti Toivainen Kotimaisten kielten tutkimuskeskus	Suomen kielen omaksuminen kotitilanteissa
14.15	Symposiumin päätös	

Symposiumin osanottajia pyydetään huolehtimaan ennakkoilmoittautumisesta, koska kahvi- ym. tilaukset tehdään tämän perusteella.

Järjestäjät tarvitsevat seuraavat tiedot. Otatko osaa

lauantain kahvitarjoiluun	6,-
lauantain iltaohjelmaan	-
sunnuntain lounaaseen	n. 30,-

LIIKENNEYHTEYKSIÄ OULUUN

Lento	lähtö	tulo
Jyväskylä - Oulu	12.45	13.20
Oulu - Jyväskylä	11.05	11.40
Helsinki - Oulu	7.00	8.00
	9.25	10.25
via T:re	9.05	10.35
via J:kylä	11.55	13.20
Oulu - Helsinki	14.25	15.20
	17.30	18.25
	20.00	20.55
Turku - Oulu (via H:ki)	7.30	10.25
Oulu - Turku (via H:ki)	14.25	17.05
	17.30	20.40
via T:re	15.25	17.00
Tampere - Oulu	9.50	10.35
Oulu - Tampere	15.25	16.10
Joensuu - Oulu (via H:ki)	10.00	13.20
Oulu - Joensuu "	17.30	21.00

Juna	lähtö	tulo
Jyväskylä - Oulu (Kiskobussiyhteydet Jyväskylästä Seinäjoelle)		
Helsinki - Oulu	22.00	7.40
	23.05	8.38
Oulu - Helsinki	12.15	21.00
	16.00	23.30
Turku - Oulu	21.10	7.40
Oulu - Turku	12.15	20.55
Tampere - Oulu	8.58	14.28
Oulu - Tampere	12.15	18.35
	16.00	21.26
Joensuu - Oulu	7.00	14.15
Oulu - Joensuu	15.52	22.29
Bussi		
Jyväskylä - Oulu	6.40	13.40
Oulu - Jyväskylä	17.40	23.20

HOTELLEJA OULUSSA

Hotelli Arina	Pakkahuoneenkatu 16, 90100 Oulu 10 puh. 14 221	1 h 210,- 2 h 280,-
Hotelli Cumulus	Kajaaninkatu 17, 90100 Oulu 10 puh. 220 222	1 h 230,- 2 h 300,-
Hotelli Hospiz	Asemakatu 31, 90100 Oulu 10 puh. 224 344	1 h 155,- 2 h 200-225,-
Oulun Kauppahotelli	Asemakatu 7, 90100 Oulu 10 puh. 227 711	1 h 185,- 2 h 250,-
Hotelli Oulas	Rautatienkatu 8, 90100 Oulu 10 puh. 12 038	1 h 100-110,- 2 h 168,-
Tulli-Hotelli	Asema-aukio, 90100 Oulu 10 puh. 224 522	1 h 140,- 2 h 210,-
Hotelli Vaakuna	Hallituskatu 1, 90100 Oulu 10 puh. 224 666	1 h 195-230,- 2 h 310,-

OSANOTTAJIA PYYDETÄÄN VARAAMAAN HOTELLIHUONEENSA ITSE.

T E R V E T U L O A !

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEEN SAAPUNUTTA KIRJALLISUUTTA

Beim Korkeakoulujen kielikeskus eingegangene Veröffentlichungen

LEHRWERKE DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE

Heinz Griesbach: Deutsch x 3. Unterwegs. Gesprächsbuch 1 mit Übungen. Berlin und München 1975 (Langenscheidt-Verlag)

Heinz Griesbach: Deutsch x 3. Meine Meinung. Gesprächsbuch 2 mit Übungen. Berlin und München 1979 (Langenscheidt-Verlag)

Ulrich Häussermann u.a.: Sprachkurs Deutsch. Hinweise für Kursleiter zu Teil 1 und 2. Frankfurt am Main 1979 (Verlag Moritz Diesterweg)

Ulrich Häussermann u.a.: Sprachkurs Deutsch. Unterrichtswerk für Erwachsene. Band 1 bis 4. Frankfurt am Main 1982 (Verlag Moritz Diesterweg)

Autorenkollektiv: Deutsch als Fremdsprache I A / Neubearbeitung. Grundkurs (1978), Dialogische Übungen (1970), Strukturübungen und Tests (1970), Arbeitsbuch (1982).

Deutsch als Fremdsprache I B Ergänzungskurs (1974), Dialogische Übungen (1975), Strukturübungen und Tests (1975), Arbeitsbuch (1978). (Ernst Klett Verlag)

Ursula Förster, Gertraud Heinrich: Deutsch für sie 1 (mit Beiheft) Leipzig 1981 (Veb Verlag Enzyklopädie Leipzig)

Deutsch für sie 2 (mit Beiheft) Leipzig 1982 (Veb Verlag Enzyklopädie Leipzig)

Herder-Institut: Deutsch. Ein Lehrbuch für Ausländer. Teil 1a. Leipzig 1979 (Veb Verlag Enzyklopädie Leipzig)

Deutsch. Ein Lehrbuch für Ausländer. Teil 1b. Leipzig 1979 (Veb Verlag Enzyklopädie Leipzig)

Herder-Institut: Deutsch Intensiv. Grundkurs für Ausländer. Lehrbuch. Leipzig 1975 (Veb Verlag Enzyklopädie Leipzig)

Ulrike Cohen: Zimmer frei. Deutsch in Hotel und Restaurant. Ein Sprachkurs für Hotelmitarbeiter. Lehrbuch, Arbeitsheft und Lehrerhandreichung. Berlin und München 1981 (Langenscheidt-Verlag)

Gernot Häublein u.a.: Telefonieren-schriftliche Mitteilungen. Ein Programm zur Erweiterung der Ausdrucksfähigkeit im Deutschen. Lehr- und Arbeitsbuch. Berlin und München 1982 (Langenscheidt-Verlag)

GRAMMATIK

Gerhard Helbig, Joachim Buscha: Kurze Deutsche Grammatik für Ausländer. Leipzig 1974 (Veb Verlag Enzyklopädie Leipzig)

Gerhard Helbig, Joachim Buscha: Deutsche Übungsgrammatik.
Leipzig 1981 (Verlag Enzyklopädie Leipzig)

Gerhard Helbig, Joachim Buscha: Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Leipzig 1972 (Verlag Enzyklopädie Leipzig)

FACHSPRACHEN

Dietrich Fischer: Übrigens ... Alltagsgespräche im Beruf.
München 1980 (Verlag für Deutsch)

Korbinian Braun: Der Praktikant. Eine Fibel für Ausländer.
München 1960 (Max Hueber Verlag)

Heinrich Stalb: Deutsch für Studenten. Text- und Übungsbuch, Grammatisches Arbeitsbuch. München 1981 (Verlag für Deutsch)

Franz Bäumchen: Der Kaufmann. Lehrbuch und Lehrerheft.
München 1969 (Max Hueber Verlag)

Franz Bäumchen: Deutsche Wirtschaftssprache für Ausländer.
München 1973 (Max Hueber Verlag)

Roland Schäpers: Zeitungstexte zum Wirtschaftsgeschehen.
München 1982 (Verlag für Deutsch)

Rudolf Sachs: Deutsche Handelskorrespondenz. Der Briefwechsel in Export und Import. München 1969 (Max Hueber Verlag)

Karl Schraid: Werkzeuge, Maschinen, Technik. Ein Lesebuch für Ausländer.
München 1961 (Max Hueber Verlag)

Erich Zettl: Aus moderner Technik und Naturwissenschaft. Ein Leseheft für Ausländer. München 1979 (Max Hueber Verlag)

Norbert Becker: Fachdeutsch Medizin. Lehrbuch und Lehrerheft.
München 1981 (Max Hueber Verlag)

Helmut Birkenfeld, Manfred Roschek: Materialien zum Fachsprachlichen Deutschunterricht. Medizin 1. Texte mit Übungen.
Chemie/Physik 1. Texte mit Übungen. München 1981 (Max Hueber Verlag)

Günter Schade: Einführung in die Deutsche Sprache der Wissenschaften.
Ein Lehrbuch für Ausländer. Berlin 1969 (Erich Schmidt Verlag)

Otto Raab, Hans-Günther Seibel: Texte aus den Wissenschaften. Ein Übungsbuch für Ausländer. Berlin 1978 (Erich Schmidt Verlag)

Hans-Peter Apelt, Hermann Siefert: Deutsch furs Studium. Textheft zum Tonbandprogramm. München 1974 (Max Hueber Verlag)

LANDESKUNDE

Karl-Heinz Drochner: Deutsche Fragen. Texte zur Jüngsten Vergangenheit.
Ein Lese- und Arbeitsbuch für den Deutschunterricht.
Berlin und München 1981 (Langenscheidt-Verlag)

Rudolf Meldau: Kleines Deutschlandbuch für Ausländer.
Berlin 1979 (Erich Schmidt Verlag)

Heinz Fischer: Deutsche Kultur. Eine Einführung.
Berlin 1973 (Erich Schmidt Verlag)

ERGÄNZENDE MATERIALIEN ZUR LANDESKUNDE

(Selbstdarstellung der beiden Deutschen Staaten)

Volkskammer der DDR: Gesetzgebung in der Deutschen Demokratischen Republik.
Dresden 1980 (Verlag Zeit im Bild)

Panorama DDR: Leitung und Planung in der Landwirtschaft der DDR.
Dresden 1981 (Verlag Zeit im Bild)

Panorama DDR: Sozialistische Planwirtschaft in der DDR.
Dresden 1977 (Verlag Zeit im Bild)

Panorama DDR: Bürger regieren ihren Staat. Demokratie im Sozialismus.
Dresden 1981 (Verlag Zeit im Bild)

Bundeszentrale für politische Bildung: Entscheidungen in Deutschland 1949 - 1955. Die Kontroversen um die aussen-, deutschland- und wirtschaftspolitische Orientierung der BRD. Bonn 1977.

Bundeszentrale für politische Bildung: Wehrdienst - Zivildienst. Bonn 1979

Schriftenreihe der Bundeszentrale für politische Bildung: Wirtschaft - Staat - Gesellschaft, Band 135. Bibliographie zu Unterrichtseinheiten der politischen Bildung, Band 141. Wirtschaftspolitik Kontrovers, Band 146. Der Nationalsozialismus als didaktisches Problem, Band 156. Sicherheit und Gesellschaft (1-6), Band 165. Lebenslage und Interessen abhängig Beschäftigter, Band 166. Die Menschenrechte - Herausfroderung der Erziehung, Band 181. Die Juden in den Deutschen Geschichtsbuchern, Band 173. Auf dem Weg ins dritte Reich, Band 175.

Schriftenreihe aus erster Hand von Panorama DDR:
Die Landwirtschaft in der DDR, Dresden 1978
Junge Leute in der DDR, Dresden 1982
Die Volkswirtschaft der DDR in den 80er Jahren, Dresden 1981
Was haben die Gewerkschafter zu sagen, Dresden 1981
Politik zum Wohle des Menschen, Dresden 1978
Recht und Gesetz im Sozialismus, Dresden 1978
Freiheit und Demokratie - für wen und wofür, Dresden
Für eine gesunde Umwelt, Dresden 1980
Kultur im sozialistischen Alltag, Dresden 1978
Lernen für das Leben - Volksbildung in der DDR, Dresden 1980
Berufliche Bildung für heute und morgen, Dresden 1978
Die Frau im Sozialismus, Dresden 1976
Familien in der DDR, Dresden 1981

INFORMATIONEN ZUR POLITISCHEN BILDUNG

(Herausgeber: Bundeszentrale für politische Bildung Bonn):

Die Weimarer Republik, Heft 109/110
Das Parlamentarische System der BRD, Heft 119/124
Der Nationalsozialismus, Heft 123/126/127
Die Menschenrechte, Heft 129
Die Entstehung der BRD, Heft 157
Der Deutsche Widerstand 1933 - 1945, Heft 160
Das 19. Jahrhundert 1 und 2, Heft 163 und 164
Die BRD 1949 - 1955, Heft 168
Die BRD 1955 - 1966, Heft 176
Wirtschaft 1 - Verbraucher und Markt, Heft 173
Wirtschaft 2 - Arbeitnehmer und Betrieb, Heft 175
Wirtschaft 4 - Wirtschaftsordnungen im Vergleich, Heft 180
Wirtschaft 5 - Internationale Wirtschaftsbeziehungen, Heft 183
Berlin, Heft 181
Streitbare Demokratie, Heft 179
Grundrechte, Heft 187
Energie, Heft 188
Frieden und Sicherheit 1, Heft 189
Frieden und Sicherheit 2, Heft 190
Die BRD 1966 - 1974, Heft 191
BRD-DDR. Vergleich der politischen Systeme 1, Heft 192
BRD-DDR. Vergleich der politischen Systeme 2, Heft 193

Publications received by the Language Centre for Finnish Universities

The British Council

ELT Documents
101 English for Specific Purposes, 1978
105 The Use of Media in English Language Teaching, 1979
106 Team Teaching in ESP, 1980
107 The University of Malaya English for Special Purposes Project, 1980
109 Study Modes and Academic Development of Overseas Students, 1980
112 The ESP Teacher: Role, Development and Prospects, 1981

ELT Documents Special
Projects in Material Design, 1980

Information Guide
3 Materials for Teaching English to Speakers of Other Languages, 1978
5 Methodology of Teaching English to Speakers of Other Languages, 1977

An Occasional Paper
Pre-sessional Courses for Overseas Students, 1978

ESP Course Design
Dunford Seminar Report, 1978

Cambridge University Press

Teaching and Learning Languages, Stevick E W, 1982

Edward Arnold

Recollections
Ten Stories on Five Themes, Adkins A & M Schakleton (eds.), 1981

Basic Listening, McDowell J & S Stevens, 1982
Students' & Teacher's Bks., Cassette

Nelson

Writing Scientific English, Swales J, 1979

Oxford University Press

The Second Language Classroom, Alatis J E, H B Altman & P M Alatis (eds.), 1981

Career Prospects
English for Business and Comercial World, Blundell J A & N M G Middlemiss, 1981, Students' & Teacher's Bks.

Function in English, Blundell J, J Higgens & N Middlemiss, 1982

English in Electrical Engineering and Electronics
English in Focus Series, Glendinning E H, 1980

Streamline English
Destinations, Hartley B & P Viney, 1982, Teacher's Book

First Certificate Skills, Menné S, 1982
Students' & Teacher's Bks.

Themes for Proficiency, Robinson C, 1981

Manage with English, Sandler P L & C L Stott, 1981

Factions and Fictions, Lamb M, 1982
Exercises for Role-Play, Students' & Teacher's Bks.

The Sociolinguistics of Learning and Using a Non-native Language, Loveday L, 1982

Cloze in Class, Moller A & V Whiteson, 1981
Exercises in developing reading comprehension skills
Workbook and Teacher's Booklet

Approaches to Translation, Newmark P, 1981

Communication Starters, Winn-Bell Olsen J E, 1982
Techniques for the Language Classroom

Approaches to Self-assessment in Foreign Language Learning
Oskarsson M, 1980

How Now, Brown Cow?
A Course in the Pronunciation of English
Ponsoby M, Ill. by Duncan, 1982

Identifying the Needs of Adults Learning a Foreign Language
Richterich R & J-L Chancerel, 1980

Teaching English as an International Language, Strevens P, 1980

Developing a Unit/Credit Scheme for Adult Language Learning
Trim J L M, 1980

Systems Development in Adult Language Learning
Trim J L M, R Richterich, J A Van Ek & D A Wilkins, 1980

Pergamon Press

English Syntactic Structures, Aarts F & J Aarts, 1982

English for International Communication, Brumfit C J (ed.), 1982

Testing Communicative Performance, Carroll B J, 1980

Imaginary Crimes, Materials for Simulation and Role Playing
Clark R & J McDonough, 1982, Students' & Teacher's Bks.

English for Life, Cook V J, 1980
Students' & Teacher's Bks.

The Third Language, Recurrent problems of translation into English
Duff A, 1981

Threshold Level English, Van Ek J A & L G Alexander, 1980

Contrastive Linguistics and the Language Teacher, Fisiak J (ed.), 1981

English for International Conferences, Fitzpatrick A, 1982

The Manager and his Words, Gillibrand P & V Maddock, 1982

It depends how you say it, Dialogues in Everyday Social English
Haycraft B & W R Lee, 1982

Autonomy and Foreign Language Learning, Holec H, 1981

Communicative Syllabus Desgin and Methodology, Johnson K, 1982

Reading: A Symposium, Jung U O H (ed.), 1982

Principles and Practice in Second Language Acquisition, Krashen S D, 1982

Second Language Acquisition and Second Language Learning, Krashen S D, 1981

ENGLISH SUMMARY

A new section of the Language Centre News, 'Books Briefly', which aims to introduce recently published books is presented in the editorial. Readers are very welcome to contribute to this section.

In addition the editorial explains that in future special emphasis will be put on the development of French and German studies at the Language Centre for Finnish Universities.

REPORTS

Maija Metsämäki of the University of Kuopio reports on her visit to C.R.A.P.E.L., the institution of applied linguistics at the University of Nancy, France. Ms Metsämäki describes the present situation as regards linguistics and language teaching in France.

Maarit Hakkarainen of the University of Joensuu discusses different trends in communicative language teaching, particularly 'intensive' language teaching methods. Her article is mainly based on a book edited by A G Kitaigorodskaja, which deals with the development of 'intensive' language teaching methods at the University of Moscow. Hakkarainen also briefly looks at a German guidebook for language teachers and an article published in the Modern Language Journal.

Pertti Widén of the Turku School of Economics reports on the international LSP-symposium, held in Eindhoven, Holland in August. The theme of the Symposium was reading for special purposes.

SVENSK RESUMÉ

En ny spalt i Kielikeskusuutisia, 'Kirjakatsaus - Books Briefly', som avser att introducera boknyheter presenteras i den redaktionella kommentaren. Bidrag från läsarna till denna spalt är hjärtligt välkomna.

I kommentaren granskas dessutom Högskolornas språkcentrals beslut att framledes fästa speciell vikt vid utvecklandet av undervisningsmaterial och test i franska och tyska.

RAPORTER

Maija Metsämäki från Kuopion korkeakoulu redogör för ett besök vid C.R.A.P.E.L., institutionen för tillämpad lingvistik vid universitetet i Nancy i Frankrike. Hon ger en beskrivning av den aktuella situationen inom lingvistik och språkundervisning i Frankrike.

Maarit Hakkarainen från Joensuun korkeakoulu diskuterar olika trender inom den kommunikativa språkundervisningen med huvudvikt på 'intensivmetoder'. Artikeln baserar sig främst på en bok redigerad av A G Kitaigorodskaja som behandlar utvecklandet av 'intensivmetoder' inom språkundervisningen vid universitetet i Moskva. Hon behandlar också helt kort en tysk handbok för språklärare och en artikel i Modern Language Journal.

Pertti Widén från Turun kauppakorkeakoulu raporterar om ett internationellt LSP-symposium som i augusti hölls i Eindhoven i Holland och vars tema var läsförståelse av fackspråk.

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1982-31.12.1983

Varsinaiset jäsenet

Prof. Kari Sajavaara, pj.
Jyväskylän yliopisto
Rak. P

Apul.prof. Viljo Kohonen, varapj.
Tampereen yliopisto/
Opettajankoulutuslaitos
Pyynikintie 2
33200 TAMPERE 20

Kielikeskuksen johtaja
Liisa Kurki-Suonio
Tampereen yliopiston kielikeskus
PL 607
33101 TAMPERE 10

Apul.prof. Jaakko Lehtonen
Jyväskylän yliopisto
Rak. C

Prof. Lauri Lindgren
Turun yliopisto
Romaanisen filologian laitos
20500 TURKU 50

Apul.prof. Mirja Saari
Helsingin yliopisto
Pohjoismaisen filologian laitos
Porthania
Hallituskatu 11-13
00100 HELSINKI 10

Esittelijä Leena Pirilä
Opetusministeriö
Korkeakoulu- ja tiedeosasto
Rauhankatu 4
00170 HELSINKI 17

Tutk.ass. Eva May
Korkeakoulujen kielikeskus

Liisa Korpimies
Korkeakoulujen kielikeskuksen johtaja

Varajäsenet

Prof. Pekka Hirvonen
Joensuun korkeakoulun kielikeskus
PL 111
80101 JOENSUU 10

Apul.prof. Teuvo Piippo
Jyväskylän yliopisto
OKL

Kielikeskuksen esimies
Marja Renkonen
Teknillinen korkeakoulu
Yleinen osasto/Kielikeskus
Otakaari 1
02150 ESPOO 15

Dos. Matti Leiwo
Jyväskylän yliopisto
Rak. C

Leht. Pirkko Muikku
Joensuun korkeakoulun kielikeskus
PL 111
80101 JOENSUU 10

Leht. Anders Nygård
Åbo Akademi
Institutionen för allmän språkvetenskap
20500 ÅBO 50

Esittelijä Leena Luhtanen
Opetusministeriö
Korkeakoulu- ja tiedeosasto
Rauhankatu 4
00170 HELSINKI 17

Tutkija Sirkka Laihiala-Kankainen
Korkeakoulujen kielikeskus

Sihteeri: Eila Pakkanen